

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82 —

.. . . . APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se retuză.

Mărire Beiușului.

Budapesta, 27 Aug. n. 1907.

În ziua de ieri s'a șters rușinea ce zăcea asupra Bihorului.

Bihorul sărac și înapoiat, Bihorul huiduit, prigonit de dușmani și hulit de ai noștri s'a înălțat ieri prin simțirea lămurită, năvalnică a iubirei de neam și cu fruntea ridicată și încununată de fericire primește îmbrățișarea și strigătul de bucurie al întregii suflări românești, ce își aștește acum asupra Bihorului privirile uimite de schimbarea ce s'a făcut aici, de minunea ce se săvârșește în țara Codrilor.

Bihorul, slăbănog până ieri, Bihorul hulit îl dete națiunii ca deputat dital pe cel mai aprig luptător, pe Lucaciu cel prigonit mai mult de cât toți.

Prin fapta aceasta i-se iartă multe Bihorului, prin fapta aceasta se acopere cu glorie rușinea trecutului, prin fapta aceasta Bihorul își dovedește însă și învrednicirea deplină de această glorie. De acum frații din toată moșia românească nu au să mai privească spre Bihor cu acea dragoste compătimitoare și ocrotitoare, ce i-se cuvine fratelui obidit, nevârstnic și neputincios. Frații Români de pretutindeni să îmbrățișeze de acum Bihorul ca pe un frate desmorțit, reînfrapat și cu simțirea și conștiința întreagă, desrobită.

Beiușule falnic, tu, care prin trudă și jertfe făcuși această minune, cuib vechiu de chineji și de voevozi români, izvor de lumină, pe care ni-l-au dat Samoil Vulcan și Mihail Pavel, din trecutul de mult uitat și din licărirea fără căldură a vremilor de ieri, tu văpaia covârșitoare a conștiinței naționale ai încins-o pe dealurile dintre Codru și Munți. Astăzi mărirea ție se cuvine, Beiușe! Ție, celui d'întâi dintre orașele și satele Românilor din Bihor.

Ceica, Tinca și Beliu, Aleșd, Sălonța, Săn-Nicolaul de lângă Ugreă, Biharea, Marghita, pregătiți-vă ca să pășiți și voi la vreme pe drumul desfundat la Beiuș.

Iar Oradea Mare? Oradea-Mare, pentru ai cărei fruntași Români Beiușul e mai departe, decât pentru Arad, Oradea-Mare adâncească-se și mai mult în nepăsare și în uitare de sine. Când arhangeli Domnului vor sufla

în trimbițe, nu îi vor turbura nici ei pe Români din Oradea-Mare, ci vor sbura mai departe, speriați de a afla aici atâta întunec și atâta mortăciune, câtă numai în Gherla poate să mai fie.

Presă noastră.

(*) Zilele trecute, presa ungurească a izbucnit într'un cântec general de bucurie, auzind că starea financiară a unui ziar român nu este dintre cele mai înfloritoare. Ecoul acestei nestavilite p'reri de bine s'a făcut însuși Ugron Gábor, unul din statul major al celor dela putere, încât s'ar putea crede, că chiar guvernul luase știre de pretinsa primejdie de existență în care s'ar fi aflând presa română și că a rămas foarte satisfăcut la această veste.

După toate regulile cugetării ori cine poate să vadă, că dacă existența unui ziar și în special a „Luptei“ n'ar fi motivată prin nimic, prin nici un merit și prin nici altă datorie, manifestarea asta semnificativă a foilor ungurești și a lui Ugron împotriva noastră ar fi suficientă pentru a dovedi, că avem rostul nostru, avem chemarea de a fi și de a rămânea. Toată bucuria lor, la auzul știrii despre reaua situație financiară a unui ziar, provine nu numai din ura lor de rasă, ci din conștiința puterii ce o reprezintă un ziar naționalist pentru poporul român și a primejdiei pentru planurile criminale ale guvernului.

Firește, ura și intoleranța lor nu se îndreptază numai jîn contra noastră. Ne-o fi urând ei în special pe noi, pentru că ne-am făcut casă tocmai aci, lângă cazanul pasiunilor și păcatelor politice. Sigur este însă, că și ceilalți confrăți politici ca și blândejele și șovăitoarele organe bisericesti, sunt de-opotrivă luate la țintă și că unde pot, — prin procurori, prin administrație, prin poștă și prin spionajul cabinetului negru, — cei dela guvern ne urmăresc și caută să ne slăbească prin variate lovituri și pedepse.

Care este concluzia ce rezultă din această stare de lucruri? Este convingerea, că rolul presei noastre este mare și că puterea noastră o recunosc adversarii. Este datoria noastră de a căuta să ne împlinim chemarea cu și mai mare sfințenie.

Acum, firește, viu mizeriile interne, greutatele cu cari trebuie să luptăm. Progresele făcute pe terenul politic și cultural au adus cu sine înmulțirea ziarelor și revistelor. Între aceste se nasc rivalități de tot felul, goana după cititori și aderenți, mici ciocniri principiare, deocamdată fără proporții

însemnate. Toate aceste se găsesc și aiurea, în presa străină, căci pregătirea și temperamentele ziaristilor și a făcătorilor de opinie publică nu sunt totdeauna identice, pentru-ca să fie cea mai deplină înțelegere. Multele aceste năcazuri interne însă de cari bolește presa, te fac să-ți pui întrebarea: oare nu sunt prea multe organe de publicitate, oare birue starea financiară a popoului nostru să întrețină atâtea ziare zilnice, săptămânale și bilunare, câte avem noi Români din Ungaria?

La toate aceste un singur răspuns avem. Da, poporul nostru e capabil să-și susțină o presă vânjoasă. Pe întinderea acestei țări noi Români locuim în mase compacte. Numărul analfabeților noștri se reduce tot mai mult. Cititorii se înmulțesc din an în an și îmbucurător este că acum cititorii cresc și la țară, căci unele dintre organele noastre scrise pentru popor au întrecut cifra de 10.000 de cititori, luați exclusiv din rândurile țărănimii.

Noi mergem mai departe și zicem că neamul nostru de aici nu numai că este în stare, dar are și datoria de a-și susține presa. Căci dacă străinii și guvernul își dau seama de rolul nostru și ne socot primejdioși, cu atât mai mult neamul trebuie să ne cunoască și să ne socoată folositori. Asupra acestui punct credem că există deplin acord și că de câte ori presa apelează la sprijinul mulțimei, aceasta își va ținea de datorie să răspundă cu caldul său sprijin.

Cât ne privește pe noi, ne dăm perfect seama de ce înseamnă presa pentru ziua de astăzi, când biruințele politice nu se mai obțin cu sabia și cu toporul, ci cu puterea minții și frumusețea cuvântului. E rândul cititorilor să judece și dânsii și să sprijinească ziarele românești în măsura importanței lor.

Cu dragoste salutăm în mijlocul luptătorilor din parlament pe noul deputat al cercului Beiuș, Dr. Vasile Lucaciu.

Tălmăcim sentimentele tuturor cetitorilor noștri când trimitem lui și bravilor săi alegători felicitările și urările noastre de bine.

*Trăiască Dr. Vasile Lucaciu,
Trăiască bravii alegători!*

Kossuth și discompunerea coaliției.
Un redactor dela „N. Fr. Presse“ din Viena l-a interviewat pe Kossuth — care, precum se știe, petrece acum în Karlsbad — asupra conflictului cu partidul popular. Excelența Sa e optimistă și crede că toate zvonurile sunt exagerate.

„Am convingerea — a zis între altele — că până nu și-a împlinit misiunea, coaliția va rămâne solidară. Eu nu cred că partidul poporal va ieși din coaliție. O dovadă e că ministrul Zichy nu și-a dat până acum demisia.“

Exelența Sa a făcut declarații și în ce privește „liberalismul“ partidului independist.

„Numele meu e destulă garanție pentru liberalismul partidului. Câtă vreme eu voi fi șeful partidului, partidul va urma calea liberalismului și a democrației.“

Dovezi n'a adus Exelența Sa. Nici nu e nevoie. Și fără dovezi știe toată lumea cât de puțin corăspund adevărului aceste declarații.

De altminteri, într'adevăr s'ar părea că partidul independist și poporal se vor împăca. După ce s'au insultat și batjocorit reciproc, acum își dau sărutarea de împăcare, ca în curând s'o înceapă din nou. Cu insulte și batjocuri.

Morală coaliționistă.

Instalare de comite suprem. Eri a fost instalat în Făgăraș noul comite-suprem al comitatului Széll József, fiul fostului secretar de stat Széll Ignác și nepotul fostului ministru-președinte Széll Kálmán.

Banderii, banchet festiv și retragere cu torțe., și Făgărașul are comite-suprem nou.

Poporalii și coaliția. Concertul e complet: Kossuth zice, că e datoria coaliției să rămână solidară; aderentul său, Barabás Béla, zice, că partidul poporal trebuie dat afară. Zboray Miklós zice, că partidul poporal iasă, tovarășul său Molnár János zice că partidul poporal ar rămânea bucuros în coaliție, dar vor să-l scoată cu forța. Acum știm cu siguranță, că partidul poporal sau iasă din coaliție și în cazul acesta rămâne în coaliție, sau, însă, rămâne în coaliție și în cazul acesta fără doar și poate iasă neapărat din ea. Cei cari nu înțeleg acrislele aceste, nu știu ce este coaliția!

(„Az Ujság“)

ROMÂNIA

Aniversarea A. S. R. Principelui moștenitor.

Sâmbătă la orele 10 jum. dimineața, s'a oficiat la Mitropolie un „Te-Deum“ cu oca-

zia aniversării nașterii A. S. R. Principelui Ferdinand.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Arhiepiscopul Nifon Ploieșteanu, vicarul Mitropoliei.

Au asistat la Te-Deum dnii miniștri Sp. Haret, Emil Costinescu și general Averescu, d. Em. Porumbaru vice-președinte al Camerei, reprezentând biroul Camerei; membri parlamentului aflători în Capitală; înaltul cler, înaltele Curți; d. Vintilă Brătianu, primarul și consiliul comunal al Capitalei; autoritățile superioare civile și militare.

Onorurile militare au fost date de un detașament de infanterie cu drapel și muzică.

Președintele consiliului de miniștri a exprimat felicitări telegrafice A. S. S. Principelui Moștenitor în străinătate.

De asemenea s'a oficiat câte un serviciu divin la toate bisericile catedrate.

Cu prilejul celei de a 42-a aniversări de la nașterea A. S. R. Principelui Ferdinand, d. Em. Porumbaru, vice-președinte al Camerei, a trimis la Kreuznach, în numele adunării deputaților, următoarea telegramă de felicitare:

A. S. R. Principelui Ferdinand
al României
Kreuznach

Adunar a deputaților, fericită ori de câte ori poate renoi expresiunea sentimentelor sale de dragoste și devotament pentru ilustra dinastie a țării, trimite Alteței Voastre Regale, cu ocaziunea celei de a 42-a aniversări a nașterii Sale, urările ei cele mai respectuoase de fericire și prosperitate.

Trăiască Alteța Voastră Regală!

Trăiască A. S. R. Principesa Maria, împreună cu auguștii principii și principese!

Em. Porumbaru.

Vice-președinte al Adunării Deputaților.

Catedrala de l. germană
la univ. din București.

Ministrul instrucției a publicat concurs de agregatie pentru catedra de limba și literatura germană, de la facultatea de litere din București.

Concursul va începe în ziua de 1 Martie 1908 la universitatea din București.

Candidații trebuie să posede titlul de doctor în specialitatea respectivă.

Ei trebuie să înainteze decanatului facultății de litere cererea lor până în termen de 15 zile libere, înainte de începerea examenului.

Alegerea dela Tecuciu.

Eri s'a făcut la Tecuciu alegerea pentru un loc rămas vacant prin optarea dlui Sturdza pentru locul de senator de Brăila, la coleg. I. de Senat.

Iată rezultatul alegerii:

Alegători înscriși	208
Votanți	166
Anulate	17

Au obținut:

Jacob Albu liberal	79	voturi
Nicu Xenopol cons.	46	„
Dr. Boteanu, indep.	18	„
Petru Sachelarie „	6	„

S'a declarat balotaj.

Reorganizarea serviciului sanitar rural.

Dr. profesor dr. Cantacuzino, împreună cu dl profesor dr. Sion, directorul și subdirectorul general al serviciului sanitar, studiază proiectul de lege al „Asociației generale a medicilor din țară“ în vederea modificării legii sanitare.

În acest scop dsa va reorganiza serviciul medical rural, împărțind județele în circumscripții medicale mici, deoarece s'a dovedit că cu toată bunavoința ce ar avea medicii nu-și pot îndeplini îndatoririle din cauza că circumscripțiile medicale, sau mai bine zis plășile, sunt foarte mari.

Odată cu aceasta se va spori numărul medicilor, al spitalelor rurale, și materialul medical cu totul insuficient azi.

În sfârșit noul proiect va mai spori întru câțva lefurile medicilor și va legifera stabilitatea corpului medical,

Proiectul dlui dr. Cantacuzino va fi adus în discuția consiliului sanitar superior în Septembrie, și apoi înaintat guvernului cel mai târziu la finele lunii Octombrie.

FOIȚA ZIARULUI „LUP TA“

Alte scrisori.

III.

Lui Adrian.

„Ești curios să știi din ce pături sociale se recrutează poezii? Cari sunt indeletnicirile lor zilnice, în afară de poezie? Nu mă pot întinde acum la vorbă, dar câte-va curiozități cred că vor interesa mai mult, decât o listă de părinții și de ocupația celor mai cunoscuți poeți. Ascultă.“

Tipurile jovialului Hans Sachs, faimosul cismar și poet, n'au dispărut. A existat și la noi până mai anii trecuți un anume Neculița, mi se pare pe la Peatra-Neamț, sau pe aiurea prin țara românească, un om foarte de treabă, care ziua făcea ghetete foarte bune, iar noaptea, la lumina palidă a unui opaiț, scria versuri aproape tot atât de bune. Iar astăzi cunosc un tinăr începător bucureștean, (cu numele nu vroi să-l amintesc, ca să nu-l supăr) a cărui nobilă ocupație este tot a lui Hans Sachs. Vinde ziua pantofi în prăvălia tată-său, iar pintre picături croiește rime destul de curate, poezii când lirice, când filo-

sofice. Se aruncă băiatul spre sferele înalte și se prea poate să iasă cu vremea ceva din harnicul pantofar.

Dar iată un caz special.

Primesc odată un teanc de poezii și rugămintea de a-mi spune părerea despre ele. O slovă mărunță și tremurată de nevropat în ultimul grad. Citesc atent și văd ca aproape toate poeziile sunt închinare „Venerii“:

Venera-i superbă frumusețe
Un vis măreț, o zee adorată,
O marmoră de-un mare artist săpată
Cu multă maestrie și finețe.

Pe fața ei lumină se arată,
Surisuri dulci, trimise cu ardoare
Din buzele-i ce par o scumpă floare
Ea îți aruncă-o dragoste curată.

În ochii-i blînzi și 'ndoliați s'adună
Steluțele de-argint licăritoare
Poema înserărilor să-i spună.
...Și'n bucele-i talazuri curgătoare
E împletită-a zeilor cunună
Din trandafiri și flori de lăcrimioare.

Pe această „superbă frumusețe“ o cântă în toate chipurile. O face să se plimbe în țara „unde cresc Migdalii“, o leagă pe apele Mediteranei și îi clădește castele legendare. Și pe cum vedeți versurile nu sunt de loc așa de rele, ca se nu ai curiozitatea de a cunoaște pe autor, pe care mi-l închipuiam un tinăr romantic, elegant, cu părul în plete, cu buzunarul doldură de bani și cam degenerat de abuzurile vieții trăită prin străinătăți.

Li scriu și vine la mine. Tinăr de vreo două-zeci de ani. Părul blond, nepeptănat, cade peste o frunte îngustă. Fața ciupită de vărsat și arsă de soare are ca podoabă un singur ochiu de o albăstrime fulgerătoare, iar celalalt ochiu e acoperit de albeață și dă întregului obraz o expresie stranie, de-uriciune vulgară. Și hainele pe el sunt murdare.

— Ce poftiți? îl întreb eu, văzându-l.

— Mă recomand x., poet și măcelar!

— Bine, bine, dar ce poftiți?

— Păi, nu m'ați chemat să-mi vorbiți de versurile mele?

Mă uit la dânsul. Li iau manuscrisele și încep a ceti despre „Venera“ lui. Cu voce

De pe câmpul de luptă.

— Dela trimisul nostru special —

Știrile primite mai în urmă prin telefon ne spun, că alegerea s'a încheiat la orele 4 dimineața.

Majoritatea noastră a fost de 803 voturi.

Alegătorii noștri au stat până la sfârșitul alegerii. Ai lui Kardos-Klein plecau după ce votau.

Dimineața după sfârșitul alegerii nou alesul deputat al Beiușului, părintele Lucaciu a vorbit poporului scurt și însuflețitor. Preste tot însuflețirea și bucuria oamenilor noștri e fără hotar.

A mai vorbit și dl deputat Stefan C. Pop exprimându-și admirațiunea pentru ținuta admirabilă a popoluului.

Părintele Lucaciu a plecat acasă cu trenul de dimineața.

Preoții și învățătorii au fost la culmea datoriei lor, toți unul ca unul.

Nu s'au mai întâmplat turburări. Poate mici certe și păruieli pe ici pe colo.

În noaptea alegerii Tărcăienii au spart ferestrele casei preotului din Negru, George Ardelean.

Pagubele pricinuite de Tărcăieni, câte s'au putut constata până acum ating suma de 40.000 coroane.

În Bihor a răsărit în sfârșit steaua adevăratei conștiinți. Acest ținut locuit de un popor întunecat până aci pare a-și fi dat seamă de menirea ce o are — și s'a pus, deși mai târziu decât altele, pe lucru.

Impresia ce ți-o face o zi ca cea de azi când peste două mii și jumătate de români vin a-și mărturisi pe față icoana adevărată a sufletului și a arăta că disprețuște spurcatul dar al Iudei, amăgitorul, e din cele mai mulțumitoare. Dacă curentul cel bun care a prins rădăcini aici nu se va poticni, dacă nu se va neglija de către conducători cultivarea acestui crâmpeiu al poporului no-

stru și dacă i se vor împărtăși cu cuviință atât cunoștințe din domeniul politicei cât și din al culturii sub toate raporturile, Bihorul va putea ajunge în cinci ani de zile oricare alt ținut românesc. Ziua de azi, așa cum e ea în toate amănuntele ei, a ridicat într'un chip care abia se poate înțelege moralul conaționalilor noștri atât de neglijați până aci.

Luni, ziua alegerii.

După presemnele de ieri ne așteptam la o zi ploioasă care să ne puie atâtea piedici. Dar din fericire și stichiile țin cu noi. E o dimineață admirabilă. Ne sculăm în strigătele răgușite ale câtorva corteși unguri cari vor să se însuflețească de silă după ce pe unde au umblat abia au putut vâna un singur suflet pe care-l aduc acum ca pe palme.

În curând încep a veni cetele de alegători. La 5 și un sfert se aude de către gară un zgomot turbat. Vin Tărcăienii, cei mai tentați bătauși cu care se poate lăuda o țară bogată ca Ungaria. Până a nu veni la Beiuș li s'au ținut zile întregi prelegeri de către specialiști: cum să se poarte unguște, cum să injure mai neaoș, cum să insulte, cum să provoace scandal, cum să sară la bătaie — sub ochii jandarmilo. Vor fi la vr'o 120 de inși. Pe de lăt ri vr'o 100 de jandarmi cari îi păzesc. Sunt toți cu pene la pălării, în apropierea paielor și a plevei. Par a nu fi dus la ureche peste noapte. Numele lui Kardos se aude des alături de vorbe desperate cari ni se aruncă în drum când trec printre noi. La somările pe cari le facem jandarmilor ca să-i liniștească, aceștia rād și dau din umeri.

Vin Români.

La 5 și jum. sosește de către Vașcău primul transport de alegători români. Sunt Români din 14 sate românești cari i-aduce un tren separat. La sosire e un entusiasm de nedescris. În fruntea alor vre-o 1000 de Români fără alte steaguri decât frunza verde ja pălărie, pășesc mândri alături de domnii deputați Damian, Novac și Goldiș, un frumos număr de tineri, printre cari se amestecă preoții satelor cari își plimbă mulțumiți privirea asupra mulțimei. Uragane de strigăte de Trăiască Lucaciu umplu văzduhul. Dela gară, întovărășiți de vr'o 30 de jan-

darmi Români noștri, cari au dormit astă noapte în întinsa curte a bisericii din Vașcău, se îndreaptă cu muzica națională în frunte spre îndepărtatul loc de mas, unde se grupează după comune așteptând să fie chemați în curând la urnă. E atâta mândrie în fața fiecăruia, încât nu știu cât ar trebui să ostenească cineva pentru a-i face să li se întunece această dispoziție, care va fi în curând pe deplin satisfăcută.

Până acum totul e liniștit. Pare că perciunații și împănații au renunțat la hotărârea de a provoca scandal—zadarnic.

Mergem înspre gară unde așteptăm al doilea și al treilea transport de Români din cercul Vașcăului.

În apropierea gării ne găsim în fața a șase jandarmi cari aduc din Poenii de Jos pe trei Români legați cu lanțuri de mâini. Sunt trei frați, doi țărani și un candidat de preot dl Terentie Pap cari n'au voie să răspundă la întrebările noastre pentru că nu-i lăsa jandarmii. Nu ne pot spune nici numele nici pricina reținerii lor. Ne răspund laconic jandarmii: Agitatorok (agitatori) și trec mai departe poruncind deținuților să nu se uite în nici o parte și să nu răspundă.

Deținuții trec înainte. La cinci minute după ei răsar ca din pământ vre-o 15 unguri din Negru (Négerfalva) cari în loc să urmeze pe drum înainte după ce se înarmează cu pietri se abat pe la gară unde văd mai mulți români adunați. În loc de salut, smulg fără nici o vorbă frunza verde din pălăria unui român. La întrebarea pe care i-o adresează foarte cinstit preotul român din Feneriș, un bătauș răspunde cu o lovitură de pumn care era cât pe aci să-l răstoarne pe întrebător. Jandarmii cari sunt chemați într'ajutor cred că e bine mai întâi să spună că ei nu sunt jandarmi ci „domnii jandarmi”, și numai după aceea să facă liniște. Dar și așa rămân impasibili față de scandalagii cari apoi se depărtează după ce cer ca să-i însoțească până în oraș, câțiva jandarmi cari să-i apere de Români.

Vin cei din Meziad.

Se crede că cei vre-o 190 de Meziadeni, dela spatele lui Dumnezeu, nu se vor putea câștiga cu una cu două ca să vină la alegere pentru că prea i-au omorât cu dragostea și cu punga contrarii.

Când totul pare pierdut, se poate închipui cât de mare e bucuria văzând că totul își revine în alvie, ba încă mai bine de cum s'ar fi crezut. Mulțumită dlor dr. A. Grozda,

tare îl fac să mă urmeze prin „mărețele castele” de pe malul mării, sub „blonda lună” și sub mândre stele. Și de câte ori pronunț numele Venerei, privesc fix în fața acestui Tersit și văd în adevăr că se luminează și că ochiul cel viu schinteiază sinistru. Da, este el autorul acelor poezioare medievale, el „poetul și măcelarul”.

— Și de ce te numești și măcelar? îl întreb eu.

— Pentru-că tatăl meu e măcelar în capul orașului. Eu am învățat două primare și am intrat ca ucenic la tată-meu. Astăzi umblu cu coșu pe stradă și vând untură cu chilogramu. Uneori stau acasă la teighea și atunci mai am vreme de poezie...

Untură și poezie! Mi se părea că am înainte mea un farsor. Dar am aflat a doua zi, că era purul adevăr, că bietul teighetar și vânzător ambulant de carne pe străzile Bucureștilor, este în adevăr autorul mai multor poezii. Ba am aflat mai mult, a-nume că acea Veneră există, e o figură reală dintr'o vilă boerească dela Șosea, într'adevăr o frumusețe. Când poetul măcelar trece, dimineața pe lângă vilă și oferă spre vânzare untură, pește și altă marfă carnoasă

ea apare după perdea și-i inspiră versuri ca aceste:

„Luna și-a întins lințoliul
Peste apa liniștită
Presărind sclipiri de aur,
Albe dire de argint
Pe când barca n'cet mă poartă
Într'o lume netrăită:
Prin palate de cristale
Pintre flori de hiacint...

„Albe mâni mi-arată calea..
Simfonii adormitoare
Se revarsă în văzduhul
Parfumat cu-atâtea flori
Și 'n nebuna fericire
Simt durerea mea cum moare,
Cum se'nprăștie în zare
Și se pierde ai minții nori...

„Lacul valuri răsvrățite
În spre mine își abate
Murmurând un cânt de jale:
„Ești copil nefericit!”
Și mă zmuige într'o clipă
Din vrăjitele palate

Aruncându-mă pe țărnul
De pe care m'a răpit!

„Țărnul”, spre care poetul nostru nefericit e aruncat de valurile realității este măcelăria și teigheaua de-acasă. Întră această teighea și frumoasa vilă, îmbrăcată în iederă și viță sălbatică, unde se ascunde Venera, e o prea mare distanță la poetul-măcelar s'o poată vre-odată străbate. Dar — mai știi? — poate va nimeri mai ușor calea spre Parnas, căci, după cum vedeți din strofele citate, chiorul, ciuditul și urâtul măcelăraș știe să le potrivească.

Fidelio.

FRANZ JOSEF Apă pu galivă
probată ani de zile cu cel mai
bun rezultat.

dr. I. Iacob și Alexa Ardelean, spre mirarea tuturor, sosesc 125 de inși, beji de însuflețire. Pentru întreaga tabără acesta e unul din cele mai frumoase momente. Pare că-ți vine în minte povestea întoarcerii fiului pierdut pentru sărbătorirea căruia tatăl dă poruncă să se taie cel mai gras vițel și să i-se dea în deget cel mai strălucitor inel. Căci, cu adevărat, mort a fost și-a înviat, pierdut a fost și s'a aflat.

Taberele.

Cu acestea s'a crezut că se poate face o vânătoare bună și se vor putea ademeni voitanții. Pentru cei 400 de unguri s'a rezervat piața cea mare din mijlocul orașului unde alegătorii se pot apăra de ploaie și de căldură, iar Românilor li s'a pus la dispoziție întinsul târg de vite pe lângă care curge lin Crișul negru și care nu oferă nimănui nici un fel de adăpost. Cum alegerea nu s'a terminat decât târziu de tot, bieții alegători ai noștri au stat de dimineața până noaptea pe deșertul acestei piețe unde i-a ars soarele cald până le-a stors ori ce putere.

Incidente.

Contrarii țin să respecte planul cu atentatele. Pe alegătorii români din trei comune, cari au venit la Beiuș cu căruțele, i-au atacat cu pietri la intrare și numai tactul conducătorilor noștri au putut să evite un scandal enorm care ar fi putut, eventual, să împiedice întrucâtva chiar alegerea. Dar își caută ei alte ocazii.

Piața mare e aproape goală.

Incetul cu incetul se mai împopulează cu biciclași din Târcaia, cei mai obraznici haiduci, printre cari mișună puzderie de ungu-roaice cari, se vede că luptă și ele pentru „idee“. Se văd, ici colo, și Români rătăciți și amețiți de cei câțiva zloți ai Evreului. Se aude destulă vorbă românească în unele pâlcuri.

Patrioții nu cruță poloboccelele cu rachiu, ci-i dau cât pot pentru că să mai prindă curaj.

De ce erau 1500 de soldați și jandarmi?

După 9 ore raportorul Luptei se întorcea dela oficiul poștal către tabără, dimpreună cu raportorul Tribunei. Căpitanul armatei căruia îi cerusem pentru siguranță o escortă de jandarmi, ne-a asigurat că putem trece, nesupărați de nimeni, ori și unde și că nu crede că am avea nevoie de pază specială.

Dar altcum credeau cei cari au venit la Beiuș cu dorul neastâmpărat de a face scandal și de a vărsa neapărat sânge. Când suntem prin mijlocul pieței — căci trebuie să trecem pe acolo — se ridică de odată un uragan de sbierete, de abzuguri și de huidueli. Noi treceam, nesinchisiți, înainte.

În momentul următor urmează brusc trecerea dela vorbe la fapte. Pornește ploaia de pietri cu de care târcăienii erau din belșug înzestrați. Dăm să scăpăm rupând cordonul de soldați, în teritoriul neutral, dar armata ne respinge. Din doi eu am rămas singur în vreme ce colegul meu s'a strecurat neobservat pe teritoriul neutral iar eu mi-am luat refugiul către locuința neobositului Dr. I. Ciordaș unde voiam să scap. Dar poarta era încuiată de către autorități și păzită de 2 jandarmi așa încât de scăpat nu puteam scăpa nici prin acest loc, singurul care-mi rămăsese. Înconjurat de toate părțile de ciomegele bătaușilor — alor noștri li le-au oprit la gară — acoperit de o ploaie de bolovani dintre cari unii nu cădeau pe tare, amenințat de sulitele steagurilor cari se îndreptau către mine și de sus și de pela mijloc, într'un moment îmi părea că nu mai am ce nădăjdui. Strigătele turbate de „dați-i în cap“, „omoriți-l pe mizerabilul“, „porc de câne“, „trădător de patrie“, „împușcați-l ca pe un puiu“, cari se auziau, că îmbărbătări către bătauși, din gura corteșilor, îmi întăreau această teamă. Desperat invoc de repețite ori ajutorul jandarmilor, la spatele cărora mă văram spre a nu rămânea lat, dar abia doi jandarmi încearcă, încet și grațios, să-i oprească pe asiaticii turbați din gândul lor

sinistru de a vărsa sânge. După câteva momente sare și armata care era în apropiere și liniștește spiritele (și spirturile). Atunci cer dela cei trei ofițeri de jandarmi ca să-mi puie la dispoziție o escortă de jandarmi care să mă conducă până la tabăra noastră, dar înzadar — căci nu voia să știe nici de porunca căpitanului de comandă, nici de bițelul meu de legitimație, nici de nimic. Ziceau că nu-s datori să apere pe un om ca mine care mă duc unde nu am ce căuta, și care lupt împotriva intereselor țării etc. etc. Scăparea trebuie să o atribui unui ofițer de infanterie care m'a apărat cu trupul lui și m'a condus până la teritoriul neutral.

Notez că jandarmeria n'a deținut pe nici unul dintre cei ce au vrut să mă toace în cap cu rudele steagurilor și dintre cei ce m'au apucat de piept și au aruncat cu pietrii în mine. Din contră îmbărbată pe scandalagii să continue și nu au luat măsuri nici când aceștia au început bombardarea casei dlui Ciordaș.

În momentul scandalului când întreaga piață dădu năvală asupra mea, dna Ciordaș, speriată, apare de după roletele ferestrei de către stradă și strigă, puternic, după ajutorul jandarmilor. Abia își scosese capul pe fereastră și o piatră mare, de cel puțin un kg. și jumătate izbește pe dna Ciordaș în piept. Altele au urmat gărlă.

Și jandarmeria, spre gloria celui ce a trimis-o aici pentru a ținea ordine, stetea impasibilă.

După scurtă vreme redactorul Nagyváradî Ujság-ului, dl Nográdi Jenő, care avuse curajul să declare în foaia pe care o redactează că Kardos nu merita sprijinul partidului independent și 48-ist, e atacat de către deputatul dietal Halász Lajos, palmuit și zdrobit până la sânge de cei dimprejur. Victima furiei asiatice a fost dusă, aproape fără suflare la spital unde i se dă îngrijirea trebuitoare.

Votarea.

Pe ai noștri nu-i poate scoate nimeni din sărite! Pare-că într'un anumit moment, citia de pe fața fiecăruia acea hotărâre strașnică pe care o aflai în fața falnicului stejar al Vașcauanilor, la ob Blagu sumănar umblat prin multe părți românești, voinic și impunător cum rar găsești. Văzându-l îți pare, că ai de-a face cu deputatul Polyt cu care samănă atât de bine.

Votarea începe la 9 ore, în două colegii prezidate de Györy Géza și Wallner Ödön. Merge încet, se trăgănează anume, sunt șicanați alegătorii, răspinși pe motive ridicole și făcuți să aștepte până mai să-și iese din răbdări. Cum se mersese până acolo cu mișelia încât s'a pus, pentru a se produce confuzie, și un candidat fictiv „Lukács László, preot catolic“, se cerea adecă a se câștiga voturi și pentru acesta, adecă a se pierde ale candidatului nostru.

Da Români noștri spunea lămurit înaintea urnei: îmi dau cuvântul pentru Doftor Lucaciu, popă românesc — și Ungurii nu puteau face altceva decât — zimbire.

Se înțelege că Lucaci-fictivul n'a avut nici un vot. În schimb Lucaci — cel real avea la 11 ore 188 de voturi în timp ce Kardos ajunsese, prin Beiușeni, la un record de 88 de voturi.

Ora 12 îl găsește pe candidatul nostru cu 362 de voturi, iar pe Kardos cu 93.

Ți-era mai mare dragul să-i vezi pe Românașii noștri conduși de preoți bătrâni și tineri și de multă lume românească inteligentă cum merg liniștiți și cu o față sfântă în fața urnei spre a-și deschide sufletul ca în momentul împărtășirii cu sfintele taine, când nu mai e nici drojdie de viclesug în lăuntru lui.

Înțelegi îndată că cu o oaste așa de disciplinată nu se poate glumi.

Trebuie să se spuie că între cei cari au obosit pentru organizarea asta sunt oameni cu o deosebită pricepere pentru a pune pe fiecare la locul său. Am greși dacă n'am aminti între cei mai neobosiți pe dl dr. I. Suciuc conștiincios și scrupulos până al ex-

trem, pe dl dr. I. Ciordaș pentru care crește neconținut admirația bătrânilor deșteptați din somn, și pe ceilalți domni cari par a nu ști ce-i oboseala atunci când e vorba de a-ți face datoria. Se cunoștea pe unde a umblat dd Mihali, St. C. Pop, V. Goldiș, V. Damian, A. Novac, A. Vlad, D. Lascu și ceilalți mulți cărora e a se atribui izbânda de azi.

(Va urma.)

Res Caransebesiensis.

— Dl Burdia, grănițerii și comunitatea de avere. — (Sfârșit)

Constatăndu-se acuzele ridicate contra firmei, și după ce oficiul de economie arată că consignarea lemnelor prevaricate este corectă, a fost trimis la Orșova consulentul de drept Dl Titu Hațeg, ca dimpreună cu șeful oficiului de economie să iee dispozițiunile necesare pentru asigurarea daunelor făcute și să erueze întrucât organele Comunității de avere și-au îndeplinit datorințele legate de serviciul lor.

Pe baza raportului esmișilor comitetul a luat următorul conclud:

1. Se aproabă învoiala încheiată cu Carol Weiss, ca reprezentant al firmei I. Eissler și se îndrumă oficiul de economie a face pașii de lipsă pentru încasarea pedepsei;

2. Se dispune a se face o suprarevizuire în toate tăieturile;

3. Cercetarea pusă în curgere contra organelor Comunității de avere se sistează, de oarece prin ele s'a descoperit malverzațiunea; singur contra conducătorului foresteriei din Orșova, care a comis întrelăsare în Bârza s'a pus cercetarea disciplinară în curgere și actele s'au înaintat vicecomitetului pentru eferuirea cercetării.

Din raportul șefului oficiului de economie dat. 13 Octomvrie 1898 se constată, că în celelalte tăieturi, din care firma a scos lemne, nu s'au comis malverzațiuni și că pe baza învoiei încheiată cu Weiss s'a încasat suma de 19.700 Fl, ceea-ce comitetul ia la cunoștință.

În darea de samă a comitetului s'a raportat adunării generale la 22 Martie 1899 despre malverzațiunile comitetului care și după a mea părere au fost întru toate corecte, s'au luat cu totalitatea voturilor reprezentanților la cunoștință.

Mă surprinde deci întrebarea „grănițerului cu vot“ despre o afacere, care pe calea sa s'a adus la cunoștința tuturor interesaiților. Este cu puțință ca chiar Dsa să nu fie știut despre aceasta? Posibil că n'a fost acasă?

S'au vândut și mai departe firmei lemne, deoarece s'a constatat cu ocaziunea investigațiunei, că firma n'a avut cunoștință despre malverzațiunile comise prin oamenii ei, cari îndemnați de pofa câștigului, au încercat să speculeze pe rizicul propriu.

Invinuirea a două se referă la amplexiunii Comunității de avere, cari se prezintă onoratului public ca oameni venali, nedemni de oficiul lor.

Corpul funcționarilor Comunității de avere se compune din tineri Români, în majoritatea sa susținuți la academia silvanală cu ajutorul comunității de avere. Li cunosc ca bărbați inteligenți, zăloși, devotați pentru poporul, din al cărui sân au ieșit. Improșcări la adresa unei corporațiuni umple de venin chiar și corpul cel mai sănătos. Nu este deci calea, pe care a pornit „grănițerul anonim“ cea adevărată, dacă dorim să stărpim eventualele abuzuri, despre care eu n'am nici o cunoștință.

Binevoiască corespondentul anonim și ori și cine din cei interesați a-mi împărtăși date concrete despre eventualele abuzuri, ce le-ar fi comis vr'unul din amplexiunii Comunității de avere și promis a le urmări și pedepsi cu toată strictețea. La învective anonime de felul corespondentului din Nrul citat al Luptei, am un singur răspuns: disprețul meu.

Am arătat că complexe mai estinse de păduri se vând exclusiv pe calea licitațiunei publice. Am fost de față la mai multe. Du-

rere n'am văzut să fie luat parte la vr'una și Români: din contra mulți Ovrei, cari au concurat cu înverșunare. Vă întreb Die „grănișer cu vot“, cărui Român puteam să vindem pădurile, dacă nici unul n'a luat parte la licitațiunile; prescise din partea Comunității de avere? Pare-mi-se că ai riscat această afirmațiune din motiv, ca să captivezi opinia publică pe seama D-tale.

Incheiu aceste deslușiri, care le am făcut de astădată în interesul împăduririlor, cu observarea, că în viitoriu pe calea publicității la nici un caz nu mă voi mai lăsa în vr'o polemică, pentru că Comunitatea de avere își are forurile competente, la care fiecare interesat se poate adresa.

Mulțumindu-Vă, Onorată Redacțiune pentru ospitalitate subseamnă

Caransebeș, la 23-August 1907.

Cu stimă

Constantin Burdia

consilier de curte și președintele comunității de avere.

Corespondențele noastre.

Preot și translator.

Din Panciova primim următoarele: Iancu Cerbu, administratorul parohiei noastre de trei săptămâni funcționează ca translator verbal de limba română-maghiară pe lângă tribunalul regesc și judecătoria cercuală de aici.

E caracteristic și revoltător a vedea pe acest „modern“ slujitor al sfântului altar, ca îmbrăcat în haine civile, zilnic să fugă dela tribunal la judecătoria și viceversa, unde azistă la pertractări, atât în cauzele civile, cât și în cele criminale.

Acest fapt, nespus de condamabil, nu lovește numai în credincioși, ci și în biserica noastră, căci foarte bine se știe, că în procese de divorț și în cele criminale, obvin expresiuni nespuse de drastice și imorale (înjurături de Dumnezeu, etc.).

Credincioșii din Panciova și-au făcut datorința, au înaintat o rugare la vener. Consistor din Caransebeș, ca să interzică modernului părinte sufletesc, Iancu Cerbu, de a funcționa ca translator. Așteptăm hotărârea vener. Consistor, care hotărâre, credem că va mulțumi pe credincioșii noștri.

De când modernul nostru părinte sufletesc funcționează ca translator, nu-și mai încapă în piele, atât e de sumeț și fudul; acuma și mai mult desconsideră datorințele sale, împreunate cu chemarea preoțească.

Duminecă, 25 curent, după celebrarea liturghiei, a adus la cunoștința credincioșilor că acei credincioși, cari serbează praznicul Ad. Născ. de Dzeu (25 corent) și doresc ca să se facă sfințirea apei, să insinue această la oficiul parohial, căci altcum, sfinția sa, nu va face sfințirea apei.

Cum, sfinte părinte, de când există acest uz în biserica noastră ortodoxă română? Noi, oameni simpli, dela moși strămoși știm, că până acuma la sfințirea apei, dela praznice și alte sărbători a fost superfluă orișice „insinuare“, știm și aceea apoi, că nici în o altă comună bisericască nu se cere „insinuare“, căci aceasta e absurd, e contrar dispozițiilor legilor noastre bisericesti.

O, noi românii din Panciova, mulțumită ideilor ultra-moderne a sfinției tale, o să devenim oameni renumiți pe terenul progresului, rivalizăm chiar și cu America, iar reverendul mister Conrad Noel din Primosse Hill, singur o să plesnească de ciudă, că colegul său Iancu Cerbu din Panciova l'a întrecut în sublimele forțări pentru înrădăcinarea simțului religios între credincioși.

Dar să întorcem foaia — și să vedem realitatea, cruda realitate. Să fim sinceri, părinte părinte. Până ce sfinția ta nu ai funcționat ca translator, ai sfințit apa la credincioși fără „insinuare“. Acuma însă ești translator, și numai la „insinuare“ îți faci datorința. Da, căci lucrul se explică foarte ușor. Unii dintre credincioși lo-

cuesc într'o margine, alții în altă margine a orașului, și sfinția ta acuma nu ești dispus, ca pentru niște gologani și în această mare căldură să faci atâta cale, ba să-ți mai spargi și pieptul cu cântările, când foarte ușor poți să câștigi la o pertractare ce durează numai un sfert de ceas, frumoasa diurnă de 5 coroane.

Apoi lucrul nici nu e atât de grav, căci preoții sârbești sfințesc (fără „insinuare“) apa la credincioșii lor, deci pot să o sfințească și la ai noștri, și cu atât mai mult, căci fiii sufletesci ai sfinției sale, vorbesc și înțeleg mai bine vorba sârbească, decât limba lor maternă!

O, părinte, inima mi-se strânge de durere, de starea deplorabilă a credincioșilor sfinției tale. Și mi-e rușine, foarte mult mi-e rușine de această stare.

Sfinției tale nu-ți este rușine de starea lor?

Fulger.

*

Înfățișare romano-maghiară.

La 21 August a. c. a venit la Câmpeni (Munții apuseni) Comitele-suprem din Turda contele Bethlen Bálint.

Oficanții l-au primit cu mare paradă; Un banderiu compus din 40 călăreți și 15 trăsuri i-au eșit întru întâmpinare până la marginea cercului protopretorial. — Banderiul a fost compus din slujbași comunali, cari purtau 5 steaguri tricolori maghiare, apoi fiecare trăsură era împodobită cu câte un stegeleț mai mic. — În Câmpeni l-au primit cu pușcături de treascuri, iar la marginea satului era o poartă de triumf, unde l-a bineventat primarul din Câmpeni. Musica reuini de cântări, în frunte cu conducătorul — comptabilul Teodor Orlea, — l a petrecut până la cuarir între sunetele cu accente maghiare ale muzicii.

După o oră s'au prezentat diferitele corporațiuni spre a-i aduce omagii, între acestea preoțimea greco-catolică — 5 preoți — sub conducerea preotului Papiu din B strîța. Preoțimea gr.-orientală sub conducerea lui Romul Furduiu, protopresbiter — 8 preoți, chemați la poruncă — și în urmă o delegație compusă din preoți, primari comunali și țărani în afaceri de păduri și pășunate. Comitele a promis, că face tot ce să poate, ba a convocat pe timpul de după amiază pe toți inteligenții la o consfătuire, ca să arate lipsele și năcazurile poporului, și să afle cari ar fi mijloacele de asanare. La această consfătuire au luat parte și forestierii erariali — 5 la număr, cari fericesc poporul din Munte. — Se înțelege, că au luat cuvântul și forestierii. Urmarea a fost, că a rămas lucrul ca să se compună un memoriu, acesta să-i fie prezentat, iar el promite, că va face tot posibilul pentru ajutoarea poporului român din Munte, întevnind la guvern. Seara a fost conduct cu torțe, — în frunte comptabilul Teodor Orlea cu muzica, cutreerând stradele Câmpenilor între cântări maghiare. Apoi a urmat banchetul, la care a participat preste 100 inși — la hotelul armenilor Csiky, cari — la întrebarea comitelui că unde se află mama lor — au răspuns, că au fugit auzind pușcând, și văzând atâta valachi și temându-se de revoluție valahă.

Din Câmpeni au lipsit dela banchet avocații români și țărani; între participanți au fost protopresbiterul gr.-or. Romul Furduiu, preotul gr. or. Nicolae Palade, preotul gr. cath. Petru Simu, învățătorul gr. or. Ioan Matora, învățătorul gr. cath. Patriciu Palade, comptabilul Teodor Orlea, iuriștii Andrei Nicola și Remus Pașca; — Notez că preoții, învățătorii, ba chiar și primarii din comunele cercului nu au luat parte, deși au fost prezenți mulți la primire. La banchet au fost prezenți și președintele tribunalului și directorul direcțiunii financiale din Turda. Cei de sus toți au ținut toaste preamărind pe Ilustrul Domn, ba Nicola — strănepotul lui Horia — s'a și înecat cu un toast; Dragostea atât a fost de mare, încât comitele, președintele tribunalului și

directorul financiar comandau lui Ghiuțu să cânte tot cântări românești, ba ei înșiși cântau și fluerau românește și pe aci era să se sărute cu protopresbiterul Furduiu. Banchetul a durat până în ziuă, chiar și protopresbiterul Romul Furduiu a stat până la orele patru, cea ce cu alte ocaziuni nicicând nu a făcut-o.

Românii din Câmpeni și cei de sus pentru aceea s'a însuflețit pentru că comitele a zis, când a fost primit la poarta de triumf, că el nu a venit ca agitator al guvernului, ci ca inger de pace, la ce iuristul Niola a strigat cât l-a luat gura, „Să trăiască“ și ceilalți după el.

Mai observ că la consultarea Oficianților, ținută în casina maghiară, despre modul cum să se facă primirea a luat parte și protopresbiterul Romul Furduiu. Comptabilul Teodor Orlea — care cu toate ocaziunile să jirează de mare român — a umblat cu o listă pe la români rugându-i să contribuie la speșele de primire și steaguri și se indigna dacă cineva nu voia să contribuie.

Coresp.

Cronica externă.

Iminent conflict între Poartă și patriarhat.

„Politische Correspondenz“ află din Constantinopol, că Poarta stăruie în cererea sa d'a se distitui, sau a se transfera opt mitropoliți greci din Macedonia.

Intre aceștia sunt și mitropoliții dela Bitolia, Grebena și Kastoria cari, după obiceiul fanariot au fost chemați la Constantinopol în calitate de membri ai Sinodului pentru o durată de doi ani.

Din Constantinopol dâșii dirigiază afacerile dieceselor ce le sunt încredințate.

Prin această cerere, guvernul turcesc vrea să împedecă reîntoarea lor în ținuturile de unde au fost chemați.

Un înalt funcționar turc dela ministerul de justiție s'a dus de curând la patriarhat și, în numele ministrului, a reînnoit cererea, insistând cu deosebire în privința mitropolițului din Drama, căruia deja autoritățile locale nu-i mai permit să umble prin sate, precum și în privința mitropoliților din Serres și Karaferia.

Patriarhul a răspuns deplângând faptul, că guvernul dă ascultare tuturor calomniilor.

Mai târziu, comunicând sinodului cererea Porței, patriarhul a zis, că politica turcescă a devenit de nesuferit și că datoria bisericeii este să apere pe mitropoliți până la extrem.

Sinodul a hotărât sa se ocupe imediat de mijloacele cele mai potrivite pentru aceasta.

Chestiunea marocană.

Ministrul francez Clemenceau a declarat unui redactor că situația în Maroc nu e neliniștitoare. E fapt că Muley Hafid a fost proclamat de sultan, dar Muley Hafid în trecut s'a dovedit întotdeauna de un prieten al Franței.

Amiralul Philibert a telegrafiat la Paris: Muley Hafid a pornit înspre Casablanca, fără să se știe ce scopuri urmărește.

*

O întrevedere a Țarului cu regele Angliei.

Lui „N. Wiener Tagblatt“ i se telegrafiază din Marienbad că regele Englierei Eduard ar fi declarat ambasadorului Rusiei principele Urosow că speră să se întâlnească în curând cu țarul Rusiei.

Din Petersburg se telegrafiază că nu e exclusă posibilitatea unei întrevederi. De câteva zile între curțile din Petersburg și Londra curg tratative în chestiunea aceasta.

ȘTIRILE ZILEI.

Marți, 27 August.

— *Din cauza sfintei sărbători de mâne, numărul viitor al ziarului nostru va apare joi, la orele obicinuite.*

— **Arestarea șefului răscoalei de pe „Potemkin“.** O telegramă din Odesa anunță, că marinarul Matusenko, acela, care a condus revolta pe cuirasatul „Potemkin“ și a omorât pe comandantul Golikoff, a fost arestat azi aci, printr'o întâmplare.

S'au găsit la el un pașaport fals, o mare sumă de bani și arme.

El se întorsese din America spre a conduce agitațiunea între marinarii ruși pentru noui revolte.

A fost predat tribunalului de războiu maritim.

— **Necrolog.** Gavril Lungu, preot român gr.-ortodox de lângă Oradea-mare a răposat la 25 August n., în vârstă de 66 ani. Inmormântarea lui a avut loc la 27 August n.

Odihnească în pace!

— **Desp. Blaj al Asociațiunii își va ține adunarea generală la 1 Septembrie n. în comuna Lunca, la orele 11 a. m.** La această adunare care se va ține în localul bisericii gr. cat. sunt invitați toți membrii Asociațiunii și toți cei ce doresc progresul poporului român.

— **Regele Eduard la Karlsbad.** Luni d. a. la ora 1 regele Eduard al Angliei a sosit per automobil la băile Caroline, unde a luat masa în societatea marelui duce Mih. Alexandrovits, marea ducesă Olga Alexandrona și ducele de Oldenburg. După amiază la 5 ore s'a întors la Marienbad.

— **Cutremur de pământ.** Dintr'o comună din comitatul Bács se comunică vestea despre un cutremur de pământ, întâmplat la 22 c. seara la 10 ore 18 min.

Cutremurul a fost însoțit de un zgomot suten.

— **Exploziune de dinamită.** Din Sanfrancisco (America de sud) se telegrafiază că în orașul Sobrente din California meridională în fabrica de dinamită o mare explozie, căreia i-au căzut jertfă 7 muncitori. Vre-o 130 au primit răni mai mult ori mai puțin grave.

— **Un congres antimilitarist.** La 30 și 31 August se va ține în Berua (Elveția) un congres antimilitarist. Locul unde, va avea să se țină acest congres se ține în secret.

— **Cântăreț de operă sinucigaș.** Din Wiesbaden vine știrea, că eri cântărețul de operă, Franz Adam, fost membru al teatrului regal de acolo s'a sinucis. Motivul nu se știe. Artistul numai zilele trecute se întoarse cu tânăra-i soție, dintr'o călătorie, iar la prima Sept. avea să-și înceapă activitatea la operă.

— **Innebunit la altar.** Preotul rom. catolic din Ludas-Puszta (comit. Bács) Lusitz lakab pătimea deja de multă vreme de o boală de nervi. Zilele astea preotul își uitase atât de mult de sine, încât a insultat pe un credincios pe care-l spovedea.

Starea lui se înrăutăția în fiecare zi, iar Luni pe când servia la altar, fu cuprins cumplit de un acces de nebunie. A trebuit legat și transportat la un sanator înainte de ce ar fi comis nescai ravagii.

— **Fabrică de sticlă arsă.** În fabrica de sticlă Invalid din Bistritz s'a declarat eri un incendiu în urma exploziei motorului cu benzină, aprinzându-se întreagă fabrica. După un cias și jumătate întreaga zidire s'a prăbușit nimicind toate mașinele și aranjamentul fabricii. Paguba este 3.400.000 cor.

— **Polițist asvârlit în mare.** Un polițist a surprins zilele trecute la Carlopago pe patru hoți în flagrant delict, pe când voiau să fure ceva. Polițistul voia să-i aresteze. O bucată de drum hoții merseră cât merseră; de odată, cum se aflau pe malul mării, se aruncară asupra polițistului, îl legară și-l asvârliră în mare, unde a pierit.

Gendarmii au reușit să descopere pe hoți și să-i dea în grija procuraturei. Cadavrul

polițistului n'a putut fi pescuit nici până acuma din mare. Probabil să-l fi înghițit vreun pește.

— **Lovit de trăznet.** În atelierul unui strungar din Trencin s'a descărcat un trăznet. În momentul acesta lucra în atelier proprietarului atelierului și calfa sa, cari amândoi au fost omorâți.

— **Revărsarea apelor în Japonia.** Din Tokio se depeșează: În Japonia centrală mai multe sate au fost inundate de ape, cari au stricat rău linia ferată. Din cauza aceasta comunicația trenurilor a trebuit sistată până va scădea apa. De 7 ani de zile nu s'a pomenit în Japonia o astfel de inundație ca aceasta.

— **Incendiari aruncați în foc.** Cazul s'a întâmplat în satul Vosvișenuskie din Rusia. În comună se aprinsese o casă, dela care focul a trecut la alte case. Sătenii nu știau unde să stingă incendiul mai întâiu. Cum oamenii se căzneau în dreapta și în stânga să localizeze focul, deodată li se îndreptă bănuiala asupra alor 4 inși, cari ședeau și se uitau blazați, cum e dela natură moșicului rusesc, că adevărații ar fi incendiarii. Fără să-i întrebe mult, ei îi apucară și-i aruncară în foc.

— **Congres al statisticianilor.** Din Copenhaga se anunță telegrafic că sub președința de onoare a moștenitorului de tron Christian, s'a deschis eri al unsprezecelea congres al statisticianilor.

— **Moartea unui nunciu papal.** Din Ascoli-Piceno se telegrafiază că fostul nunciu papal la Viena, cardinalul Talliani a murit. O boală de inimă, de care suferea, i-a pus capăt vieții.

— **Un congres al anarhiștilor.** Săptămâna viitoare se va deschide la Anvers un congres al anarhiștilor.

La ordinea zilei va fi chestia organizării unei internaționale anarhiste.

Acesta este un congres, dela care publicitatea este exclusă.

— **Manifestațiune politică zădărnicită.** Citim în organul de frunte al coaliției, că în ziua de sf. Ștefan Slovaciei proiectaseră organizarea unei manifestațiuni politice în senzul ca în acea zi să se serbeze nu memoria primului rege ungar, ci „mileniul de când se află pe acest pământ Slovacimea“, care după un somn de o mie de ani, s'a redeșteptat.

Așa afirmă cel puțin ziarul coaliționist. Și probabil că era să iese mare primejdie din această manifestațiune dacă cerberul ideii de slat maghiar, veghiatorul solgăbirău nu descoperea la vreme pericolul.

Astfel manifestațiunea din chestiune s'a zădărnicit și bucurie nespūsă s'a sălăsluit în Israel.

— **Adunare catolică la Cinci-Biserici.** La Cinci-Biserici a fost convocată o mare adunare catolică. Oaspeții, preoți și mireni, sosesc cu sutele pentru a lua parte la procesiunea eucharistică. O gazetă ungurească coaliționistă din capitală scrie că din acest incident se așteaptă sosirea alor 10—12.000 de oaspeți la Cinci-Biserici. Numai de n'ar micșora acel venerabil organ numărul social-democraților când este vorba de adunarea acestora. Ori poate el măsură dreptatea cu mai multe măsuri după cum e și morala coaliționistă?

— **DI V. E. Moldovan în America.** Citim în „Românul“ din Cleveland, dela 17 August n.:

„La încheierea ziarului primim știrea, că dl Vasile E. Moldovan, cunoscutul luptător și scriitor, a sosit în America în mijlocul nostru.

li zicem: Bine ai venit!“

— **Necrolog.** Victor Bugner, candidat de avocat și secretar al Reun. femeilor rom. din Turda, a răposat în Turda, la 24 August n., în vârstă de 28 ani. Inmormântarea lui a avut loc în Tritul-de-jos (Alsó-

Detrehem), Luni, 26 August.

Odihniască în pace!

— **Deputat dietal austriac arestat.** Din Zagrab se telegrafează, că în Brst, localitate aproape de Triest gendarmii au arestat din greșală pe deputatul în Reichsrath Mandits, pentru-că gendarmii credeau a fi prins în persoana deputatului pe complicele ucigașului fabricantului de automobile, Krauss din Viena. Acesta după-cum se știe nu de mult a fost ucis și jefuit, iar criminalul a fost descoperit și arestat, căutându-se acum după complici.

Deputatul a fost escortat din Brst la Triest, unde s'a constatat, că Mandits nu este identic cu pretinsul complice al ucigașului Pros.

— **Numirile de localități.** Primim următoarele șire: „Stimate dle redactor! În legătură cu articolul „Numirile de localități“ publicat în n-rul 82 al ziarului „Drapelul“ a. c. aflui de lipsă a mai aminti următoarele: Conform Cronicei notarului nenumit al regelui Bela, Românii la descălecarea Ungurilor în țara de azi înainte de asta cu o mie de ani au fost aflați aci organizați în trei state — ceea ce în sine e un lucru de o importanță mare — și de cătră apus erau răspândiți până la fluviul Tisa, ba în părțile mai de sus și preste Tisa. În urma asta dicționarul amintit, abstrăgând dela orice tendențe politice, numai atunci va putea forma un lucru întreg, complet: un op de valoare deplin folositor din toate punctele de vedere și numai atunci își va putea ajunge adevăratul scop intenționat, dacă pe lângă numirile românești și numirile tuturor localităților etnice neromânești de pe acest teritor locuit odinioară numai de Români, încă vor fi cuprinse în acel dicționar. Numiri românești mai toate localitățile din țară au; puține localități însă cari nu au atare numire, acelora pe căile amintite, ori pe multe alte căi ușor ii-se poate da câte una potrivită românească. Comunei „Mezőterem“ din com. Sătmár conform ziarului „Lupta“ n-rul 163 a. c. românește i-se zice Tiream. Precum comunei „Ferenczfalva (Franzdorf)“ poporul român îi zice Văliug, sau precum coloniei de muncitori băieși „Vaskő (Eisenstein)“ îi zice românește Ocna de fier, așa și coloniei noi „Igazfalva“, fiind asta hotărîșă și în mare apropiere de comuna veche Răchita, încă i-s'ar putea zice românește Rachita nouă. („Drap.“)

— **Petrecere în Săcălaia.** Comitetul parochial gr. cat. din Săcălaia (Kis-Szék) aranjează cu prilejul sfințirii bisericii din Săcălaia, petrecere de vară, în Șercălaia, la 1 Septembrie n. Venitul curat e destinat pentru biserica și școala din loc. Inceputul la orele 7 jumătate.

— **Preotul Moise Babescu din Fenlac și-a lăpădat patrafirul și a intrat colaborator la o foaie kossuthistă.** Ori e scris și numele d-sale pe nedreptul în fruntea unui articol, după cum sunt obiceiurile acelei foi? Presupunem că de astă dată păcaul vine dela dl Moise Babescu, fost până acum preot român. Noi cel puțin așa l'am știut.

— **Litertatea de presă în Rusia.** Ca să dovedească că Ungaria în privința libertății de presă nu stă mai pe jos decât imperiul moscovit, dăm următoarea șire telegrafică sosită din Petersburg.

Redactorului șef al gazetei rusești „Petersburgskaia Gazeta“ poliția i-a dictat o amendă de 3000 ruble pentru-că a publicat un articol referitor la procesul de lesa majestate ce se debate acum. Poliția își motivează această osândă cu opreliștea, pe care a dat-o odată, că lucruri privitoare la persoana țarului nu se pot da decât după comunicate oficiale.

Inștiințare.

Anul școlar 1907 | 8 la gimnaziul public român gr. or. din Brad se începe la 1 Septembrie v. 1907.

Părinții, cari doresc a-și da copiii la acest institut, sunt poftiți a se prezenta cu

fii sau fiicele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale în 1—3 Septembrie v. 1907 spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima dată la gimnaziul ori școala primară împreună cu acesta, vor aduce testimoniu școlar, extras de bolez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă îl vor prezenta toți școlarii, cari au absolvat clasa precedentă în institutul nostru. Tot în 1—3 Septembrie v. 1907 se vor ține examenele de corigență. Ceice se vor prezenta mai târziu, vor trebui să dovedească cauza întârzierii.

În clasa I gimnazială se primesc numai școlari, cari au împlinit anul al nouălea, dar n'au trecut peste al doisprezecelea; asupra primirii celor trecați peste doisprezece ani hotărăște conferința profesorală și numai în 4 Septembrie primește atari școlari, dacă nu s'a ajuns numărul de 60 într'o clasă.

Școlarii din clasele populare se vor examina și amâsurat pregătirei lor, se vor primi în școala primară ori în cl. I. gim.

În școala primară didactrul e 6 coroane pe an și 2 cor. taxă de înscriere.

În clasele gimnaziale școlarii români din protopresbiteratele Zarandului și Hălmașului solvesc didactru de 16 cor. pe an, iar ceilalți, și cei, cari nu sunt Români, câte 24 cor. pe an.

Toți școlarii solvesc pentru bibliotecă câte 2 cor. la an, taxă de înscriere 6 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru „fondul școlarii morboși“ câte 1 cor., pentru maiial și excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu conduită bună se scutesc de didactru, sau se împărțesc de ajutoare și beneficii din fondul „Masa studenților“ sau din alte mijloace de cari dispune institutul.

Didactrul se solvește deodată la înscriere, sau în două rate, și anume întâia rată la înscriere și a două la 1 Februarie.

Toate celelalte taxe în suma de 13 cor. se solvesc de-odată la înscriere.

Fără știrea și învoirea direcțiunii gimnaziale școlarii nu pot ocupa quartire.

Fiecare școlar trebuie să aibă cărțile de școală admise la acest institut. Cărți rupte și murdare se vor lua dela școlari și se vor nimici.

Dela fiecare școlar să cere să aibă îmbrăcăminte corăspunzătoare și haine de pat.

În 4 Septembrie 1907 va vizita medicul gimnazial în prezența dirigentului de clasă școlarii, se va face împărțirea orelor și se vor începe prelegerile pe anul școlar 1907/1908.

În 8 Septembrie v. 1907 se va face invocarea Duhului Sfânt și cetirea legilor școlare.

Bad, 10 August 1907.

Direcțiunea gimnazială.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(30)

Ivan Turghenieff.

A doua zi după prânz, dna Odintoff, se duse cu Bazaroff să studieze plantele și nu veni acasă până la amiază. Arcadis, care nu plecase cu ei, petrecu aproape o oră cu Catia: N'a perit de urât, ba ea îi propuse chiar să cânte sonata de aseară, dar îndată ce dna Odintoff fu să sosească, el o văzu iarăși—inima lui se înclăștă numai decât... Cam obosită de drum, cu fața îmbujorată și cu ochii mai scânteetori decât de obicei, sub pălăria rotundă, de pae, ea venea prin grădină. Strângea între degete un color supțire de floare de câmp. Mantia ușoară îi lunecase pe brațe de pe umeri, și primele late de pe pălărie se alipeau de sânul ei. Bazaroff se ținea după ea, cu pasul hoțărât, fără grijă ca totdeauna, dar expresia feții sale, oricât era de veselă, și prietenoasă, nu i-se împărea de ea lui Arcadis.

Dându-i „ziua bună“ cam cu jumătate gură, Bazaroff intră în odaia sa. Dna Odintoff îi strânse mâna cam dusă se gânduri și trecu asemenea pe lângă el.

„Bună ziua? — gândi Arcadis — Adecă, noi să nu ne mai fi văzut azi?“

17.

Timpu, ce sboară une ori ca paserea ce spintecă văzduhul, se târește de-aldată ca o broască festoasă, dar nici odată nu-i mai plăcut decât atunci când nu iai de seamă, dacă trece iute sau îndălete. Cam în felul acesta petrecu și Arcadis cu Bazaroff aproape zece zile în casa doamnei Odintoff. Buna orânduială, cu care-și întocmise gospodăria și viețuirea ei, făcea fără îndoială mult ca să fie așa. Dânsa se ținea cu asprime de aceasta orânduială, și pentru ca să facă și alții la fel, ea-i silea într'un chip, sau într'altul.

Toate se făceau la timpul său în casă. Demineța, la șapte ore fix, toată societatea se întrunea la ceai. Fiecare avea apoi deplină voie să-și vadă de treabă până la prânz. Stăpâna isprăvea în vremea asta cu vechilul, cu bucătarul și cu chelarul. Înainte de prânz societatea iară se aduna, la vnrba sau la cetit.

„A, bună dimineața moșule“, îi dete binele Bazaroff.

„Să dea Dumnezeu nepoțele“ — răspuse moșneagul cu un zâmbet de veselie, ce-i încreta pe față o mreajă de crețele.

„Ce vânturi te mai bat prin aceste părți? Doar nu de dragul meu, să mă înșeli a-casă?“

„Doamne apără și păzește“, bolborosi Timofeici (tata lui Bazaroff îi lăsase cu strășnicie poruncă, nu cumva să dea a înțelege că este dinadins trimis). „Fusesem la oraș mai cu una mai cu alta din porunca stăpânului, și cum am prins' de veste că ești p'aci, nu m'a răbdat pe inimă să nu mă abat din cale, să te mai văd cu ochii pe cinstit dumneata... dar nu mă aduceau păcatele de știam că ți-s peste mână!“

„De, nu le mai spune așa încornurate — curmă Bazaroff — satul acesta îți cade cu totul din cale.“

Timofeici se cam îngăimăci fără să răspundă.

„O duce bine tata?“

„Mulțumim lui Dumnezeu, bine.“

„Da mamă?“

„Și Ania Vlassievna, mulțămim lui Dumnezeu!“

„Fac zimbre de dorul meu, e da?“

Bătrânul își întoarse la o parte fața.

„Vai Eugen Vassilievici, cum să nu le fie dor? Zău, ți-se junghie inima căutând la dânsii!“

„Las' dă-i pace; nu mai scilfoseli să nu văd. Spune-le că voiui sosi în curând.“

„Le voi spune“ răspuse Timofeici suspinând.

Eșind din casă, își tuflă căciula cu amândouă mâinile până peste urechi, se urcă într'o căruță hodorogită, ce lăsase la poartă, și zicând un „Doamne-ajută“ plecă la drum în pași buni, dar nu în spre oraș.

În aceea seară, doamna Odintoff era în salon șezând cu Bazaroff, în vreme ce Arcadis străbătea cu mersul în cruciș și curmeziș odaia, ascultând cum cântă Catia la pian. Princesa s'a fost retras, ea nu putea vedea în ochi oaspeții, ales pe niște „coate-goale pripășite“ ca și aceștia. Până stătea în salon încă era cum era, dar față de servitoarea ce-i ajută la desbrăcat se făcea foc și pârjol de vânzoasă, încât și ceapsa i se cutremura de-atâta fiere. Doamna Odintoff îi știa nerazul.

„Cum poți cugeta la ducă așa de curând — zise ea către Bazaroff — dar făgăduința?“

Bazaroff tresări.

„Ce fel de făgăduință?“

„Ai și uitat-o? Ai să-mi dai câteva lecții de chimie?“

„Păcat că m'așteaptă tata, nu este chip să mai zăbovesc. De-almintrea, n'aveți decât să cetiți „Noțiuni generale de chimie“, cartea lui Pelonze și Frenny. Este o operă bună,

și se poate ușor înțelege. Veți afla acolo tot ce vă trebuie“.

„Decât, chiar ma-ta mi-ai fost spus, nici nu așa de mult, că o carte niciodată nu poate înlocui... nu-mi aduc aminte chiar de vorbă, însă mata pricepi unde bat... da?“

„Ce să fac?“

„De ce să vă duceți?“ grăi doamna scăzându-și glasul.

Va urma

Economie.

Recolta Prusiei. Ministrul prusian de agricultură a dat publicității un raport asupra recoltei și situației agricole din Prusia la 15 August n.

Conform acestui raport rezultatele recoltei sunt:

Grâu de toamnă 3·1, grâu de primăvară 2·4, seară de toamnă 2·7, seară de primăvară 2·7, orz de primăvară 2·4, napi de zahăr 2·6.

Insemnăm, că 2 însemnează bun, 3 mijlociu, iar 4 slab.

Târg regnicolar de orz. Asociația agricultorilor din comitatul Borsod, din incidentul aniversării de zece ani a existenței Asociațiunii au aranjat eri în orașul Mișcolț un târg regnicolar de orz.

Agricultorii au oferit spre vânzare 378 vagoane de orz.

Din aceste până la 12 ore din prima zi de târg s'au vândut 172 vagoane, cu prețuri începând dela 15 și până la 17 cor. 60 fileri de maja m. (100 kgr.).

S'au prezentat în târg numeroși cumpărători din Viena, Bohemia, Budapesta și Cașovia.

Situația băncilor de emisiune. Banca engleză. Bilete de bancă în circulațiune: 29,271.000 (—75.000) funți sterlingi. Metal: 36,837.000 (+982.000) funți sterlingi. Portofoliul: 31,345.000 (+3,640.000) funți sterlingi.

Rezerva biletelor de bancă: 24,547.000 (+890.000) funți st.

Banka franceză. Bilete de bancă în circulațiune: 4.698,061.000 (—72,663.000) franci. Metal: 3.780,825.000 (+ 9,838.000) franci. Portofoliul: 855,668.000 (—54,494.000) fr.

Tariful transportului pe apă. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—52 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32 — 34, Senteș 52 — 56, Seghedin 50—52, Zenta 48—50, Titel 46—48, Timișoara —, Becicherecul-Mare 50 —52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Prețurile cărnii, găițelor, legumelor, poamelor ș. a. în piețele din Budapesta.

Tovărășia economilor ungar, care aprovizionează piețele (halele) din Budapesta, a publicat la 24 August n. următoarele prețuri:

Carne: Carne de vită 110—150 coroane, carne de vitel 120—150 coroane, carne de porc 110—180 coroane, slănină proaspătă 130—136 coroane, slănină sărată 1.24—1.40 coroane, slănină afumată 1.24—1.30—1.28—1.40 coroane, slănină de topit 1.22—1.40 coroane, unsoare de porc 1.48—1.50 coroane, de majă metrică. — Carne afumată: 132—50 coroane, șuncă 1.50—1.60 coroane, salamă 4 coroane de chilogram.

Galițe: Puii de găină, mici 130—180 fileri, mai mari 200—240 fileri, rațe siabe 280—360 fileri, rațe grase 4—8.50 coroane, găște grase 12—16 coroane, găine 2.40—4 coroane, curci 6—10 coroane de pe-reche.

Legume: Cartofi galbini 5.20—7 coroane, roșii sau albi 4.80—6 coroane de majă metrică.

Poame: Struguri 32—90 fileri chilogramul.

Felurite: Miere 1.10—1.20 coroane de chilogram. Oaú: Din Banat ș: Bacica 74—76 coroane, din Ardeal mai micuțe 72—74 cor de ladă (în fiecare ladă 1440 bucăți).

Raportul camerei de comerț din Arad. Camera de comerț din Arad a întocmit raportul ei general pe anul 1906.

Raportul cuprinde observațiuni și studii interesante asupra industriei și comerțului din comitatele Arad, Bichiș, Cianad și Hunedoara.

În raport ni se spune, că starea economică a celor patru comitate, cari alcătuiesc circumscripția camerei de comerț din Arad a suferit foarte mult din cauza numeroaselor greve ale muncitorimei.

Astfel în sediul camerei, în orașul Arad în anul trecut au fost 12 greve mari. În urma acestora scumpindu-se aproape toate cu circa 60 la sută, traiul a devenit foarte greu. Din orașul Arad au emigrat la America în anul trecut 109 cetățeni.

În comitatele Bichiș și Cianad muncitorii de câmp s'au pus de mai multe ori în grevă, pricinuind proprietarilor, pagube simțitoare.

În fabrica de zahăr din Mezöhegyes 2800 muncitori au intrat de trei ori în grevă.

În prima grevă izbânda a fost a muncitorilor, în a doua și a treia muncitorii s'au dat învinși.

În comitatul Hunedoarei cele mai mari greve au fost cele din Brad și Valea Jiului.

În minele de aur din Brad s'au pus anul trecut 2500 muncitori în grevă. Greviștii din Valea Jiului au avut numeroase ciocniri și cu armata.

În această grevă, dând armata foc 80 de muncitori au fost răniți.

Raportul constată, că industria minieră de cărbuni a suferit mai mult din cauza grevelor. O mulțime de muncitori din minele de cărbuni au emigrat la America.

În sfârșit ni se spune în raportul camerei, că proprietarii și fabricanții de pe întreg teritoriul camerei s'au organizat întru apărare intereselor lor, față de cererile muncitorilor. În viitor adecă, muncitorii organizați vor avea împotriva-le capitaliștii organizați, deci lupta păgubitoare intereselor economice va fi și mai înverșunată.

Expoziție de vite. Asociația agricultorilor din comitatul Solnoc-Dobâca va aranja la 1 Septembrie n. o expoziție de vite în Lăpușul-Unguresc, la 8 Septembrie în Dej, la 20 Octombrie în Beclean, iar la 27 Octombrie în Ileana-Mare. Cu aceste ocazii Asociația va împărți agricultorilor mici cari vor expune cele mai frumoase vite de prăsilă, soiul ungar, în total premii de 2500 coroane.

Lipsa de vagoane. Administrația căilor ferate de stat se luptă din nou cu greutățile, cari în anul trecut au pricinuit pagube atât de simțitoare intereselor economice ale țării.

S'a dovedit adecă, că administrația căilor ferate de stat nu poate satisface îndatoririlor de transport.

Comercianții și speditorii se plâng, că nu li se pun la dispoziție vagoanele trebuincioase. În cursul săptămânei ultime, căile ferate de stat au transportat abia 100,000 măști metrice cereale.

Neguțătorii de poame sunt nemulțumiți cu transportul întârziat al poamelor.

Poamele expediate în străinătate ajung târziu la locul de destinație. Mai mulți comercianți din străinătate nu pot transporta din cauza lipsei de vagoane mărfurile cumpărate. Exportul de struguri spre Viena se face pe Dunăre cu vapoarele.

Ministrul ungar de comerț a luat dispoziții, ca vagoanele nouă, comandate la diferele fabrici să fie în timpul cel mai scurt posibil date destinației lor; iar reparaturile vagoanelor vechi să fie cât de îngrabă isprăvite.

Prisosul căilor ferate de stat. Căile ferate de stat au transportat la 7 August n. în casa centrală a statului un prisos de 3 milioane coroane. Suma totală transportată în cursul anului corent e de 36,088.400 coroane.

Bursa de efecte. Tendința generală a fost azi la bursa de efecte fermă și susținută. Speculația a fost activă și animată. Sosind din străinătate știri despre ameliorarea pieței de bani, cursurile tuturor valorilor s'au urcat.

Circulația a fost destul de însemnată. Tendința la încheere a rămas fermă. Rențele s'au scumpit.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
" " austriac	— 628 50
" " ung. a.	— 733.50
" băncei de escompt a.	— 470 —
" soc. căilor ferate austro ung.	— 642.50
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 209.75
" " coroane 4 " "	— 92.25
" austr. de aur 4 " "	— 115.—
" " coroane 4 " "	— 96.—
Scrisuri fonciare „Albina“	— 101.—
Napoleon d'or (20 franci aur)	— 19.20
mărci germane, aur — — —	— 23.56
Galbeni austriaci și ungurești	— 11.43
Bilete germane 100 mărci	— 117.67
" franceze 100 franci	— 95.90
" italiene 100 lire	— 95.87
" române 100 lei	— 95.15
Ruble rusești de hârtie	— 2.53

Prețurile cerealelor. Târgul efectiv de cereale a fost azi mai viu. Cumpărătorii dispuși.

Prețurile grâului, secarei și cucuruzului s'au urcat, tendința ovășului spre urcare. Orzul liniștit cu afaceri mai restrinse.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 30.000 măști metrice grâu. Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (81 kilograme greutate) s'a plătit 23 coroane 90 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kilograme greutate) 21 coroane 35 fileri de maza metrică (100 kilograme).

Circulația cerealelor în ultimele 48 ore a fost următoarea.

	sosit	expedia
	măști	metriche
Grâu — —	51717	— 14635
Secară — —	15881	— 8106
Orz — —	4514	— —
Ovăș — —	18017	— 22694
Cucuruz — —	10453	— 2418
Rapiță — —	100	— —
Făină — —	2520	— 17750
Târâțe — —	200	— 6626

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme. De la Panciova 50—52 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—34, Senteș 52—56, Seghedin 50—52, Zenta 48—50, Titel 46—48, Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport, precum și taxa de asigurare.

Prețurile untului (unsoarei) de porc. Budapesta: Prima calitate de Pesta: 153—154 coroane, cu butoiu.

Seghedin: Untură prima calitate: 146—148 coroane, cu butoiu.

Viena: Untură prima calitate 154—155 coroane, fără butoiu.

Prețurile carnei în crașele din provincie. Asociația regnicolară a agricultorilor unguri a dat la sfârșitul săptămânei trecute prețurile carnei în orașele din provincie, din cari însemnăm următoarele: (Prețurile sunt socotite de kilogram și în fileri).

	Carne de vită	Carne de vițel	Carne de porc	Carne de oaie
	I	II	I	II
Arad	160-144	200-160	180-160	130
Aradul-Nou	136-128	168-152	144-128	120
Becicher.-M.	144-136	160-144	144-128	112
Bichiș-Ciaba	144-136	200-180	144- —	120
Oradea-Mare	144-136	200-180	160-152	104
Panciova	136-128	160-140	140-128	—
Sân-Micl.-Mare	144-140	160 —	142-136	120
Sătmar	160-152	192-180	152-144	—
Verșeț	148 —	180 —	140 —	110
Timișoara	160- —	200- —	160- —	—
Sibiiu	160-136	180-150	150-120	120

Piața din Budapesta.

Cereale.

Grâu, maza metrică, frumos .	23 cor. 70 fil.
" " " mijlociu .	22 cor. 65 fil.
" " " mai slab .	21 cor. 35 fil.
Secară, maza, m. dela 18 cor.	30 fil. 18.80
Orz, " " " 14 cor.	90 fil. — 15 30
Cucuruz nou, " " " 13 cor.	50 fil. — 13.70
Ovăș, " " " 16 cor.	15 fil. — 16 80
Rapiță, " " " 35 cor.	20 fil. — 35.80

II.

Products.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela 154 cor. — 155 cor.
Stănină, „ 132 cor. — 140 cor.
Cartofi, „ — cor. — fil. — —

Spirit, „ 56.— cor. — 57.—

III.

Târgul de porci Kóbánya (Steinbruch), (Prima calitate ungară).

Bătrâni — — — fileri kilogramul
Tineri 137—138 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia „Pc.” 11.

„Grănițerul“

Institut de credit și econ. ea societate pe acțiuni în Dobra.
Capit soc. C 250.000. Fond de rezervă C 60.000

Primește depuneri spre fructificare și de deponenților 6% interese. Depuneri până la 1000 cor. să pot ridica și să plătesc fără abdicere.

Acordă tot soiul de împrumuturi.

Cumpără și vinde realități.

Cu 1 Octombrie 1907. deschide în piața Dobrei un magazin mare pentru produse, deci cumpără și vinde bucate și alte produse cu prețurile cele mai culante atât în mare cât și în detail.

DIRECȚIUNEA.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de
practicant

în serviciul de contabilitate, la institutul de credit și economii „Câmpiana“ soc. pe acții în Mociu (Mócs) cu termin până la 15 Sept. 1907.

Salar începător Cor. 800.

Numirea definitivă se va avea, după un an de practică.

Cunoscătorii de limba română, maghiară și germană au preferință, asemenea și cei cari au făcut deja practica la institute similare.

Mociu, la 24 Aug. 1907.

1—3

Direcțiunea.

Caut un candidat de avocat

cu praxă buuă, care

se știe lucra independent.

Pentru condiții a se adresa la
subscrisul.

Dr. Octavian Vasu,
adv. Făgăraș.